

NiDV

sinds 1984

**DEFENSIE &
VEILIGHEID**

MARINEBEDRIJF ZOEKT CIVIELE PARTNERS

NLR VAN ALLE MARKTEN THUIS

DE NATIONALE VEILIGHEIDSSTRATEGIE

AART JAN SMITS (THALES): KRUISBESTUIVING

NIDV SYMPOSIUM & TENTOONSTELLING

DONDERDAG 21 NOVEMBER 2013 - AHOY ROTTERDAM

“Samen investeren in Veiligheid en Ontwikkeling”

Reserveer tijdig uw stand.

Tentoonstellingsmanager Patrick E. Davidson: pr.mg.52@planet.nl

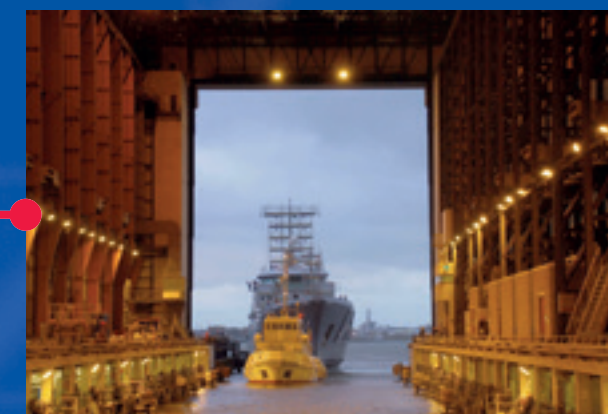
MAGAZINE

DEFENSIE & VEILIGHEID

inhoudsopgave

Aart Jan Smits (Thales) over kruisbestuiving civiel-militair	4
Het Marinebedrijf zoekt civiele partners	8
Minister Opstelten over computercriminaliteit	11
NLR van alle markten thuis	12
NIDV-voorzitter Karla Peijs: zorgen over Defensie	16
Techniekpact voor meer vakmensen	18
Vizier verleggen voor ambities export	20
Hoofdpijnen toekomstvisie Defensie	22
De Brik draait weer rondjes...	23
Kabinet geeft Internationale Veiligheidsstrategie	24
Bedrijfsnieuws Thales, Ten Cate, Uniforce en NCIM	26
Cybersecurity in beeld	28
Column Cent van Vliet: Veilige wereld, veilig budget?	29
Agenda en colofon	30
NIDV feliciteert 100-jarige militaire luchtvaart	31

Dok 2

Minister Hennis en Marc Soeteman in Istanboel

Op Volkel trok het JSF model in de NIDV-stand veel bekijks.

Bij de voorplaat: Zr.Ms. De Zeven Provinciën, een Luchtverdedigings- en Commando Fregat (LCF) van de Koninklijke Marine. Made in Holland.

Foto: AVDD

Aart Jan Smits (Thales) over samenwerking civiel-militair

“Onderlinge kruisbestuiving levert ongeloofelijk veel op”

Het lijkt armoe troef in Nederland. Het consumentenvertrouwen is laag en mensen geven weinig geld uit. In overheidsland is het niet anders. Budgetten krimpen, investeringen blijven achterwege en het aantal ambtenaren zal de komende jaren afnemen. Je zou verwachten dat overheden elkaar in zo'n situatie opzoeken, budgetten bij elkaar leggen en gezamenlijk investeren in technologieën en innovaties. Zeker als het gaat om samenwerking tussen Defensie en civiele veiligheidsorganisaties kan op die manier nog veel bereikt worden. Toch gebeurt het maar mondjesmaat. Hoe komt dat? En wat is de oplossing?

Door Martin Bobeldijk (Turnaround Communicatie)

Het antwoord op die vragen komt van Aart Jan Smits. Zijn hele carrière werkt hij al energiek en gedreven aan het verbeteren van de veiligheid in Nederland. Hij heeft zijn sporen ruimschoots verdient in het militaire en civiele veiligheidsdomein. Als oud-landmachtofficier kent hij Defensie van binnenuit. Inmiddels werkt hij al jaren bij Thales Nederland. Vanuit zijn functie als directeur Nationale Veiligheid en voorzitter van het Security Roadmap Team binnen de topsector High Tech Systemen & Materialen (HTSM) probeert hij de defensiewereld, het civiele veiligheidsdomein, onderwijs, wetenschap en het

bedrijfsleven dichter bij elkaar te brengen. “Daar ga ik de laatste vijf jaar van mijn carrière vol op inzetten. Onderlinge kruisbestuiving levert ongeloofelijk veel op. Er wordt nu onnodig veel geld verbrand ten koste van de veiligheid in Nederland.”

Creëer overwicht

Defensie en civiele veiligheidsorganisaties werken beiden aan de nationale veiligheid. Defensie doet dat niet alleen op nationaal grondgebied, maar ook ver daarbuiten. Logischerwijs zou je verwachten dat beide partijen

Smits: “Het Luchtverdedigings- en Commandofregat bewijst dat voor Defensie meedoen met ontwikkeling beter is dan ‘van de plank kopen’.”

“Wil je overwicht hebben op terroristen, criminelen en ander gespuis, dan moet je vóór het hek opereren en niet erachter. Als je afwacht, ben je altijd te laat”, zegt Aart Jan Smits.

gebruikmaken van elkaars inzichten, methoden, innovaties en technologieën. Die kruisbestuiving is er echter nauwelijks. “Als het gaat om innovaties en gebruik van technologie, dan loopt Defensie ver voorop ten opzichte van het civiele veiligheidsdomein”, stelt Smits. “En dat is niet verwonderlijk. Defensie is van oudsher een innovatieve organisatie met veel aandacht voor technologie, omdat het militair-strategisch voordeel oplevert. Dankzij vernieuwende technologie creëer je militair overwicht en ben je de vijand de baas. Tijdens de Koude Oorlog bijvoorbeeld, bleven de Russen maar tanks stapelen zonder het gewenste effect van machtoverwicht te bereiken. “Dit gedachtegoed heeft in het civiele domein nog maar nauwelijks postgevat, vindt Smits. Innovaties en technologieontwikkeling worden toch vooral als kostenpost gezien. En als er al oog voor is, wordt het ingezet om efficiencywinst te behalen. “Dat is een fundamenteel andere insteek dan Defensie heeft. Daardoor lopen civiele veiligheidsorganisaties steeds achter de feiten aan. Wil je namelijk overwicht hebben op terroristen, criminelen en ander gespuis, dan moet je vóór het hek opereren en niet erachter. Ofwel: je moet ze voor zijn. Als je afwacht, ben je altijd te laat en is het dweilen met de kraan open. De kosten voor de samenleving staan dan niet meer in verhouding tot het resultaat.”

Neem de regie

In de defensiewereld is al jaren duidelijk dat samenwerking, kruisbestuiving en geïntegreerde samenwerking noodzakelijk is om expertise en slagkracht te ontwikkelen. De krijgsmacht delen werken nauw met elkaar samen en voegen gelijksoortige organisaties en technologieën samen. Voorbeelden zijn het Defensie Helikopter

Commando, het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando, Defensie Materieel Organisatie (inkoop en onderhoud) en diverse onderhoudsbedrijven die iedere gespecialiseerd zijn in bepaalde apparatuur en technologieën. Ook werken zij nauw samen met krijgsmacht delen uit andere landen en worden gezamenlijke investeringsprogramma's op gezet. Verder heeft Defensie een eigen *research and development* (R&D) organisatie en een strategische innovatieagenda die aangeeft op welke terreinen Defensie de komende jaren wil innoveren. “Het civiele veiligheidsdomein ontbeert zo'n regisserend ministerie, dat is een groot probleem”, analyseert Smits. “In 2010 is het thema nationale veiligheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties overgeheveld naar het ministerie van Justitie. De nieuwe naam werd ‘Veiligheid en Justitie’. Justitie is echter een intern gerichte organisatie die niet bekend staat om haar innoverend vermogen. Daaroverheen komen allerlei interne reorganisaties, zoals de vorming van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en de Nationale Politie. Zolang een organisatie instabiel is, kun je de uitvoering niet verbeteren. Maar die periode loopt op zijn eind. Daarom pleit ik ervoor dat nu alle energie gestoken wordt in het robuuster maken van het veiligheidsdomein. Dat betekent minder beleid en meer uitvoering, agendasettend bezig zijn voor het hele veld, integrale samenwerking afdwingen, positie geven aan de R&D Council, herverdeling van taken, formuleren van nieuwe operationele verantwoordelijkheden, inzetten van nieuwe methoden en technologieën, kennisontwikkeling en structureel innoveren aan de hand van gezamenlijke innovatieagenda's over alle organisaties en

organisatieniveaus heen. Vooral die laatste drie zijn ontzettend belangrijke *enablers* om de veiligheid in Nederland ook in crisistijd op een hoger plan te brengen.”

Versterk de versterking

Als het gaat om nieuwe technologieën en innovaties, kunnen de militaire en civiele wereld nauwer met elkaar optrekken. Smits ziet namelijk dat beide partijen gebruik maken van dezelfde of op elkaar lijkende technologieën. Ook constateert hij dat er deels dezelfde behoefte bestaat aan bepaalde innovaties. Waarom dan niet samen investeren? Naar de mening van Smits ziet de civiele veiligheidswereld Defensie vooral als een bedreiging. Er wordt gedacht: ‘Zij komen het allemaal wel even vertellen, omdat zij de kennis en kunde hebben en wij

niet’. Smits: “Maar dat klopt. Defensie heeft heel veel kennis en kunde in huis waar civiele veiligheidsorganisaties van kunnen leren. Neem alleen maar de alarmering, logistiek en informatievoorziening. En wat dacht je van de commandovoering: bij Defensie is er altijd één de baas. En dat is de beste man of vrouw, ongeacht het uniform dat hij of zij draagt. Het civiele veiligheidsdomein moet eens stoppen met de Calimero uithangen. Het gaat niet om wij of zij. Want andersom kan Defensie óók leren, bijvoorbeeld van het improvisatievermogen van de Nederlandse politie. En van de autonomie die agenten hebben om zelfstandig besluiten te nemen.” Helaas vindt Smits deze onderwerpen niet terug in de Intensivering Civiel Militaire Samenwerking (ICMS). Dit programma heeft tot doel de dienstverlening van Defensie aan civiele veiligheidsorganisaties uit te breiden. “Het gaat alleen om bestaande expertise en inzet van unieke middelen waar Defensie over beschikt. Waarom leggen we niet vast dat beide partijen op bepaalde thema’s samen optrekken, kennis ontwikkelen en innoveren? Door budget en capaciteit bij elkaar te brengen, ontstaan er interessante mogelijkheden.” Met een lach zegt Smits dat dit versterkingsprogramma zelf ook nog versterkt moet worden, wil het de samenwerking van beide partijen duurzaam en toekomstbestendig maken.

Voorkom marktfalen

Het leveren van veiligheid is een van de kerntaken van de overheid. Dat staat buiten kijf. En wat het oplevert, is evident: dankzij vrede en veiligheid kent ons land een enorme welvaart. Maar dat wil niet zeggen dat de overheid er alleen voor staat. Smits maakt duidelijk kenbaar dat de Nederlandse industrie wil investeren en samen met overheidsorganisaties wil innoveren. Daarbij tekent hij wel aan, dat ieder bedrijf – klein of groot – zijn *business case* alleen rond krijgt als er geen marktfalen optreedt. “Daarmee bedoel ik dat ook de overheid financieel moet investeren in innovatietrajecten en nieuwe technologieën. Gezien de complexiteit en technische risico’s die aan nieuwe ontwikkelingen kleven, kan de industrie de financiële risico’s niet alleen dragen. Let wel: dit levert de overheid veel geld op. Door te participeren, krijgt zij de nieuwe producten tegen een aanzienlijk

Vinghøg Rheinmetall Defence Noorwegen en Thales hebben een akkoord bereikt over de aanschaf van 42 SQUIRE radars voor de Noorse krijgsmacht. De SQUIRE zal, in combinatie met het Vintags electro-optisch systeem van Vinghøg ingezet gaan worden op o.a. de CV90 (foto). De leveranties zullen plaatsvinden van 2013-2016. Met deze opdracht is het totaal aantal verkochte SQUIRE’s de magische grens van 400 stuks gepasseerd. Nederland bestelde er 62 in 2002. Met deze draagbare radar (twee rugzakken van 23 kg) kunnen personen op 10 km afstand worden ontdekt, helikopters en pantservoertuigen al op 50 km.

lagere prijs dan andere kopers. Een voorbeeld hiervan uit de militaire wereld is het Luchtverdedigings- en Commandofregat (LCF). De Nederlandse Defensie heeft dit schip mee ontwikkeld en betaalt aanzienlijk minder in vergelijking met een schip van dezelfde klasse dat bij de Franse of Engelse marine-industrie van de plank gekocht moet worden.” Dit zogenoemde Commercial Of The Shelf (COTS) is volgens Smits altijd duurder, omdat bedrijven hun ontwikkelkosten en risico’s daarin doorberekenen. Daarnaast voldoet het vrijwel nooit aan de gebruikerseisen. Logisch, want de eindgebruiker is vooraf niet betrokken bij het ontwikkeltraject. Vervolgens zijn er dure aanpassingen nodig om het naar wens te maken.

Marktfalen

“Een ander middel om innovatie en samenwerking tussen overheid en industrie te stimuleren, is het *launching customership*”, vertelt Smits. “Dit is een basisprincipe dat al eeuwen gehanteerd wordt door Defensie. Zij vraagt de industrie, vaak samen met kennisinstututen als Marin, TNO en NLR, nieuwe technische middelen te ontwikkelen en garandeert vervolgens dat zij het als eerste koopt. De industrie wil namelijk best zelfstandig innoveren en investeren”, zegt Smits, “als zij maar zicht heeft op een afzetmarkt. Op dit moment is er sprake van marktfalen, omdat de overheid aan de industrie vraagt kennis te ontwikkelen en te innoveren, zonder te garanderen dat ze het ook daadwerkelijk afneemt. Dat wringt.” Een ander probleem is de versnippering van de veiligheidsmarkt. Dat maakt bedrijven voorzichtig met investeren. En dat is niet nodig. Neem als voorbeeld de vraag naar slimme kleding voor militairen en hulpverleners. Door nieuwe technologie in te bouwen, meet de kleding meerdere lichaamsfuncties, voert het een medische triage uit, fungeert het als ontvangstantenne om *blue on blue*-incidenten te voorkomen, verschiet het van kleur afhankelijk van de omgeving en beschermt het tegen stoten, steken en vuur. Defensie en verschillende hulpdiensten zijn hier afzonderlijk mee bezig. Terwijl de technologie en de vezels hetzelfde zijn. Door als overheden budgetten te bundelen en samen op te trekken wordt het interessant voor bedrijven om te investeren en wordt het uiteindelijke resultaat beter en innovatiever.”

Organiseer samenwerking

Wil je samen optrekken, dan moet je elkaar eerst opzoeken en daarna actie ondernemen. Smits is er duidelijk in: “Kijk over je eigen muren en laat het daar niet bij. Klim eroverheen en ga samen aan de slag”. Als voorbeeld noemt hij de Kustwacht Nederland. Zeven ministeries brengen al jaren budget en menskracht in deze organisatie samen, om de Nederlandse kustwateren te beschermen. “Dat verdient navolging”. Voorbeelden van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven zijn er ook. De ministeries van Defensie en Veiligheid en Justitie werken bijvoorbeeld samen met de stichting Nederlandse

Edelijn: Technologie kent vele toepassingen

“Ik geloof sterk in het beter benutten van hybride technologie- en productontwikkeling”, zegt ir. Gerben Edelijn, CEO Thales Nederland. “Let bij het hybride gebruik van technologie niet alleen op bekende eindproducten. Die kunnen in aard en vorm van elkaar verschillen en gebruikerseisen zijn anders. Maar de onderliggende technologie is vaak hetzelfde. Binnen de projectteams van Thales praten we daarom niet over marine, landmacht of politie, maar over sensortechnologie, radar, infraroodsystemen, communicatie, smart uniforms... Juist omdat technologie het ene product of die ene gebruiker overstijgt en multi-inzetbaar is.”

Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV) om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Binnen de Cyber Security Raad werken grote private ondernemingen en overheidsorganisaties samen aan het bevorderen van de cyber security in Nederland. “Er zijn voorbeelden en ik zie gelukkig beweging. Vooral bij Veiligheid en Justitie zie ik een kentering. Ik hoop dat die verandering doorzet. Ons land en onze veiligheid zijn gebaat bij concrete samenwerking en kruisbestuiving.”

Commandeur Boelema Robertus over zijn Marinebedrijf:

‘De toekomst is een mix van militaire en civiele partners’

Het Marinebedrijf staat niet dagelijks in de schijnwerpers, maar zonder de kennis en kunde van het bedrijf vaart er geen marineschip uit en kan er geen onderzeeboot duiken. Dat gaat in een steeds inniger samenwerking met het bedrijfsleven. “Wij zijn een gereedstellingsfabriek.”

Tekst: Riekelt Pasterkamp (TekstPast)
Foto's: AVDD, Ruud Mol

De Marinedagen waren ook dit jaar weer een succes. Ruim 300.000 bezoekers passeerden medio juni de poorten van het marineterrein in Den Helder. Schepen en onderzeeboten waren uiteraard in trek, maar ook het Marinebedrijf had over belangstelling niet te klagen. Bezoekers verwonderden zich over allerlei technische zaken die in het noorden van Noord-Holland plaatsvinden, zoals de afdeling Warmtebeeld & Helderheidsversterking. Hier werkt men met kijkers die gebruik maken van restlicht van sterren en de maan, of juist helemaal geen licht nodig hebben en alles wat warmte geeft zichtbaar maken.

Commandeur Kees Boelema Robertus herkent het beeld. “We staan niet dagelijks op de voorgrond. Bij het grote publiek is het in het algemeen onbekend wat wij doen.” Boelema Robertus (1960) is sinds juli 2012 Directeur Operationele Ondersteuning van het Commando Zeestrijdkrachten. Het Marinebedrijf valt onder zijn verantwoordelijkheid. Eerder voerde hij onder andere het commando over het amfibische transportschip Zr. Ms. Rotterdam.

Het Marinebedrijf – na een uitstapje naar DMO sinds 1 januari 2012 weer onderdeel van de Koninklijke Marine – houdt de materiële gereedheid van het maritiem materieel op peil, zoals schepen en onderzeeboten. Kerntaak van het Marinebedrijf is de instandhouding van maritieme eenheden, zoals de voortstuwing, de elektronica en de wapensystemen aan boord. Het bedrijf is opgebouwd rond drie directies: materiële instandhouding, specifieke instandhouding en logistieke instandhouding. Het bedrijf werkt ook voor andere krijgsmachtonderdelen.

Uitdaging

Ook in Den Helder worden de bezuinigingen op Defensie gevoeld. “Ik constateer als commandant van het Marinebedrijf dat de druk op de organisatie steeds groter wordt.

Commandeur Boelema Robertus: “De hordes bij de civiel-militaire samenwerking moeten weg”.

De budgetten krimpen, terwijl de vraag niet of nauwelijks afneemt. Noem het een uitdaging voor de toekomst.” De marineman zit niet bij de pakken neer, maar werkt het liefst “naar een stip op de horizon.” Boelema Robertus: “Deze technische hoogwaardige organisatie, waar de marine letterlijk en figuurlijk op drijft, wordt een mix van militaire en civiele partners.”

Twee voorbeelden. Met de veiligheidsregio in de kop van Noord-Holland sloot Boelema Robertus in mei van dit jaar een convenant over de inzet van het Korps Marinebrandweer. Voor de gemeente Den Helder heeft dit als voordeel dat de Marinebrandweer ook voor branden en incidenten buiten de poorten van het marinecomplex uitrukt. Een risicovol gedeelte van de stad wordt dan

bediend door de Marinebrandweer. Bij een incident kan dit korps daar namelijk aantoonbaar sneller aanwezig zijn. Daarnaast kan de brandweer van de gemeente Den Helder ook worden ingezet bij incidenten op militair terrein. De nieuwe werkwijze geldt volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken als een voorbeeld van civiel-militaire samenwerking op het gebied van basis-brandweezorg.

Vooraf bestuurlijk had de samenwerking nogal wat voeten in de aarde, weet Boelema Robertus. “We zijn twee jaar bezig geweest om allerlei regeltjes op een lijn te krijgen. Natuurlijk ligt het voor de hand dat als er ergens brand is, de brandweer komt. En of er op die wagen nou een sticker van de marine of van de gemeente Den Helder zit, maakt niet uit. Maar ik heb geleerd dat voor de hand liggende zaken ingewikkeld zijn en ingewikkelde zaken – bijvoorbeeld het medegebruik van de marinewerf door Damen Shipyards – liggen héél ingewikkeld.”

Haven

In een krimpregio als Den Helder is de haven als economische motor van groot belang. “Het havenbedrijf loopt daarbij automatisch tegen onze marinehaven aan. We creëren een win-winsituatie door de civiele haven gebruik te laten maken van de faciliteiten van de marine.” Maar ook daar weer de wet- en regelgeving. “Een civiel schip in onze marinehaven afmeren lijkt een simpele operatie, maar het leverde naderhand wel een evaluatieverslag van zestig bladzijden op. Daar moeten we dus van af. Die hordes moeten we opruimen.”

In de zomer van 2010 sloot het onderdeel Centrale Oppervlakte Behandeling Installatie en Neutraliseerinrichting (COBI/Neutra) van het Marinebedrijf een overeenkomst met Venko Schildersbedrijven. Venko huurt voor tien jaar de faciliteiten en productielijnen van COBI die eigendom van het Marinebedrijf blijven. Doordat de capaciteit van COBI/Neutra met de inmenging van

Een wat ongebruikelijk beeld van Zr.Ms. De Zeven Provinciën, gemaakt op de bodem van het grote overdekte dok in Den Helder. De grote verdikking bij de kiel van het schip is de sonardome. Het eindresultaat ziet u in volle glorie op de voorpagina.

Ook elektronische systemen worden onderhouden, zoals op de afdeling Warmtebeeld en Helderheidsversterking.

Venko beter wordt benut, ontstaat schaalvoordeel. Dit betekent gunstigere tarieven voor het Marinebedrijf. Naast de werkzaamheden voor het Marinebedrijf blijft Venko ook particulier werk aannemen.

Boelema Robertus wil “in de breedte” met leden van de NIDV samenwerken. “Defensieterreinen zijn van oudsher gesloten bolwerken. Wij deden vroeger alles zelf, wilden eigenlijk met niemand te maken hebben. Maar die tijd is definitief voorbij. Dat we meer moeten samenwerken; daar zijn veel mensen zich van bewust. Maar die omslag moet nog landen in de regelgeving. Defensie is bijvoorbeeld al twaalf jaar bezig om de catering te gaan outsourcen. Het bedrijfsleven werkt veel sneller. Op een gegeven moment is het slikken of stikken.”

Ontdekkingsreis

Over tien jaar is het Marinebedrijf een meer open bedrijf, aldus Boelema Robertus. “Meerdere civiele bedrijven hebben dan voet aan de grond in Den Helder. We moeten een innovatief maritiem cluster overeind zien te houden. Tegen de deelnemende bedrijven zeg ik altijd: het is een ontdekkingsreis. Je moet wel geduld hebben.”

Als voorbeeld van innovatief partnerschap met de industrie noemt de commandeur de geïntegreerde mast op

de nieuwe Oceangoing Patrol Vessels (OPV's) die samen met Thales is ontwikkeld. De mastmodule vervangt de traditionele opstelling van meerdere radar- en radio-antennes, die normaliter verspreid zijn over drie of zelfs meer masten en andere plekken op het schip. Zoals de Seamaster 400 luchtwaarschuwingssysteem, maar ook de satellietcommunicatie. In deze modulaire mast zijn alle antennes zo geplaatst dat elektromagnetische storingen en onderlinge interferentie worden voorkomen.

Het Marinebedrijf bouwt ook de oude Diemaco-geweren van de krijgsmacht om tot nieuwe Colts, gebruikmakend van onderdelen die het Almeerse bedrijf Brandt FMI maakt.

Bij het Marinebedrijf werken ongeveer 1800 mensen. Dreigend gevaar is het tekort aan hooggekwalificeerd technisch personeel. En het behoud daarvan. “Als Marinebedrijf zijn wij de moeder van de instandhoudingskennis. Die mag niet weglekken. Als je dat niet voorkomt, heb je daar de komende 25 jaar last van.” De kritische ondergrens is volgens Boelema Robertus nog niet bereikt, maar Defensie moet oppassen. Op de vraag of de bodem bereikt is, stelt de commandeur dat de bodem door de politiek wordt bepaald. “Als er geen politiek draagvlak meer voor is, zou je in die zin theoretisch gezien de hele marine of zelf de hele krijgsmacht kunnen afschaffen. Maar laten we vaststellen dat de faciliteiten en activiteiten van het Marinebedrijf in Den Helder van wereldklasse zijn. Zonder ons geen marine.”

Opstelten versterkt aanpak computercriminaliteit

Om de opsporing en vervolging van computercriminaliteit te versterken, neemt minister Opstelten (Veiligheid en Justitie) maatregelen, die beter aansluiten bij de snelle ontwikkeling op het terrein van technologie, internet en computercriminaliteit. Bestaande wetgeving is verouderd en biedt onvoldoende mogelijkheden om bijvoorbeeld versleuteling van gegevens ongedaan te maken, illegale acties op het internet aan te pakken of kinderpornografie online te bestrijden. Dit blijkt uit een wetsvoorstel dat hij voor advies naar verschillende instanties heeft gestuurd, zoals het openbaar ministerie en de Raad voor de rechtspraak.

De bewindsman wil justitie op afstand onderzoek laten doen in computers van criminelen en - indien nodig - gegevens overnemen of ontoegankelijk maken. Het betreft het zogeheten ‘onderzoek in een geautomatiseerd werk’ dat opsporingsambtenaren ruimte geeft onder strikte voorwaarden verschillende onderzoekshandelingen toe te passen bij opsporing van ernstige delicten.

Daarbij gaat het niet alleen om het ontoegankelijk maken of het overnemen van gegevens, zoals kinderpornografie of opgeslagen e-mailberichten met informatie over misdrijven, maar ook om het aftappen van communicatie of observatie. Er gelden strikte waarborgen voor de toepassing van de nieuwe bevoegdheid, zoals een voorafgaande rechterlijke toetsing, certificering van de software die wordt gebruikt en de logging van gegevens.

Cybercrime

De ontwikkelingen op het gebied van de cybercrime dwingen tot actie. Als criminelen bijvoorbeeld met botnets vitale onderdelen van de samenleving plat leggen, moet daartegen opgetreden kunnen worden, aldus Opstelten. Botnets zijn grootschalige netwerken van semi-autonoom werkende softwarerobots op ‘zombie-computers’, die op afstand worden bediend om illegale acties uit te voeren, zoals het verzamelen van (bedrijfs) geheimen, creditcardgegevens en wachtwoorden. DDos-aanvallen en het verspreiden van malware behoren ook tot de mogelijkheden. Om een botnet onschadelijk te maken, is het noodzakelijk toegang te krijgen tot de servers die daar onderdeel van zijn. Het optreden in cyberspace kan met zich meebrengen dat gegevens ontoegankelijk worden gemaakt, ook als deze zich op een server in

het buitenland bevinden. Dit kan het geval zijn als de feitelijke locatie van de gegevens redelijkerwijs niet is te achterhalen, zoals bij gegevens in de Cloud.

Bij het aftappen van communicatie hebben politie en justitie steeds meer last van versleuteling van elektronische gegevens. Op internet worden programma's aangeboden om bestanden te versleutelen. Software is dikwijls standaard ingesteld op versleutelde vormen van communicatie, bijvoorbeeld Gmail en Twitter. Internetgebruikers kunnen zelfs via bepaalde diensten gegevens anoniem transporteren. Dit speelt criminelen in de kaart. Weliswaar is de aanbieder verplicht mee te werken aan het ongedaan maken van versleutelde communicatie, maar daar is hij soms zelf niet toe in staat of de aanbieder is gevestigd in het buitenland. Daarom wil Opstelten dat politie en justitie bij ernstige strafbare feiten onder strikte voorwaarden kunnen aftappen op het apparaat in plaats van op de verbinding. Het onderzoek in een geautomatiseerd werk maakt dat mogelijk.

Decryptiebevel

Het wetsvoorstel voorziet tevens in de mogelijkheid om verdachten van kinderpornografie, of van terroristische activiteiten te verplichten mee te werken aan het openen van versleutelde bestanden op hun computer. De officier van justitie geeft dan een zogeheten decryptiebevel aan de verdachte. Politie en justitie krijgen dan toegang tot afgeschermd gegevens. Ook hiervoor gelden strikte waarborgen, waaronder een voorafgaande rechterlijke toetsing. Op het negeren van een decryptiebevel van de officier van justitie komt een gevangenisstraf van maximaal drie jaar. Verder regelt het wetsvoorstel dat heling van computergegevens strafbaar wordt. Er komt een gevangenisstraf op van maximaal een jaar.

NLR ontwikkelt trainingssysteem voor piloten F-35

Vliegtuigonderdelen uit 3D-printer

De militaire luchtvaart bestaat 100 jaar en de civiele nog iets langer. Al die tijd is er in het proces van starten en landen van vliegtuigen weinig veranderd. Innovatie anno 2013 zit bijvoorbeeld in onbemand vliegen en het printen van onderdelen voor vliegtuigen. Weten ze bij het NLR alles van. Met een staf van 650 medewerkers en een jaaromzet van 78 miljoen euro ontwikkelt het NLR nieuwe technologieën waarbij disciplines zoals vliegtuigbouwkunde, elektrotechniek, wiskunde, natuurkunde, informatica en psychologie, worden gecombineerd.

Tekst: Riekelt Pasterkamp (TekstPast)

“Wij zijn geen klein landje”, reageert ir. Michiel Peters als door een mug gestoken op de vraag of we als Nederland niet een te grote broek aantrekken. “We zijn de zesde luchtvaartnatie in Europa, de vijftiende economie in de wereld, de grootste investeerder in Rusland. Oké, we zijn

“Het NLR richt zich op de hele levensduur van vliegtuigen: van onderzoek via ontwerp, service en onderhoud tot en met modernisering in zowel de militaire als civiele luchtvaart”, zegt algemeen directeur ir. Michiel Peters.

niet zo groot als de Verenigde Staten, maar in kwaliteit doen we niet voor hen onder. We moeten ophouden met dat Calimero-effect; zij zijn groot en wij zijn klein. Dat is onzin.”

Peters (53) is algemeen directeur van NLR, de in 1919 opgerichte Nederlandse kennisonderneming voor lucht- en ruimtevaart. “Starten en landen met vliegtuigen doen we al meer dan honderd jaar met z’n allen, en daar is nog weinig in veranderd”, zegt hij in het NLR-hoofdkantoor in Amsterdam, pal onder een aanvliegeroute van Schiphol. “Wij geven antwoorden op vragen als: hoe kunnen vliegtuigen nog stiller, zuiniger en veiliger worden gemaakt, terwijl tegelijkertijd de capaciteit op de grond en in de lucht kan worden vergroot?”

Driehoek

Het NLR is al meer dan 90 jaar een betrouwbare partner van de Nederlandse industrie. In de zogenaamde gouden driehoek van overheid, industrie en kennisorganisaties speelt het NLR een belangrijke rol als leverancier van op maat gesneden kennis en expertise. Daarmee vergroot het NLR de innovatieve slagkracht en het concurrerend vermogen van de Nederlandse defensie-industrie. Gezamenlijk geven NLR en industrie mede invulling aan de strategische ambities van Defensie.

Het NLR ontwikkelt nieuwe technologieën waarbij disciplines zoals vliegtuigbouwkunde, elektrotechniek, wiskunde, natuurkunde, informatica en psychologie, worden gecombineerd. Het NLR beschikt over windtunnels,

laboratoriumvliegtuigen en radar- en torensimulatoren. Het NLR richt zich op de hele R&D-fase, als de levensduurfase van vliegtuigen: van onderzoek via ontwerp, service en onderhoud tot en met modernisering in zowel de militaire als civiele luchtvaart.

Terwijl verschillende landen bezuinigen op de militaire luchtvaart, groeit en bloeit de civiele luchtvaart als nooit tevoren. Peters: “Ik geloof dat Airbus en Boeing ieder wel veertig vliegtuigen per maand produceren. Terwijl de economie in een gigantische crisis zit, weet deze bedrijfstak zich redelijk staande te houden. En dat zal de komende decennia ook zo blijven, want in een mondiale economie zal de behoefte aan (lucht)transport alleen maar toenemen.”

Wat onvoldoende wordt beseft, is dat militaire en civiele luchtvaart grotendeels dezelfde industriële basis hebben en dezelfde technologie gebruiken. De industrie kan alleen groeien als zij op twee benen blijft lopen.

Computer

Het NLR participeert ook in het F-35-programma van de Amerikaanse vliegtuigbouwer Lockheed Martin. “We ondersteunen het Nederlandse bedrijfsleven. De F-35 is in feite een grote vliegende computer. Dat vergt heel wat bedrading. Zo bouwt bijvoorbeeld Fokker Elmo kabelbomen voor het Amerikaanse toestel. Wij doen het onderzoek naar mechanische trillingen, hoe houdt het materiaal zich bij hoge en lage temperaturen?” Met Embedded Training (ET) kunnen vliegers van

gevechtsvliegtuigen efficiënt oefenen voor complexe conflictscenario's. NLR heeft samen met Dutch Space voor Lockheed Martin een ET-systeem ontwikkeld voor de F-35 Lightning II. Dit Embedded Combat Aircraft Training System (E-CATS) kan tijdens de vlucht in een trainingsscenario virtuele tegenstanders en andere rolspelers simuleren. Het systeem wordt standaard in de F-35 ingebouwd.

Het NLR gebouw in Amsterdam.

Iedere JSF krijgt het Embedded Combat Aircraft Training System (E-CATS), dat door het NLR en Dutch Space is ontwikkeld.

Samen met Fokker Landing Gear werkt het NLR aan een composieten onderdeel voor het landingsgestel van de F-35. Deze drag-brace is een stang die het landingsgestel vergrendelt en die ervoor zorgt dat het landingsgestel in positie blijft bij de landing. Tot nu toe zijn deze onderdelen altijd van aluminium of staal geweest. Een drag-brace van hoogwaardige composieten (zeer sterke en lichte kunststofvezels) is lichter waardoor de F-35 minder brandstof verbruikt. Ook is het composieten onderdeel minder onderhoudsgevoelig.

Piloot

Of de F-35 het laatste bemande gevechtstoestel is, durft Peters niet te zeggen. “Waarom moet het onbemand? Voor langdurige waarnemingsmissies kan ik me voorstellen dat zo'n systeem voordelen biedt, dat je daarmee een extra stuk gereedschap in de toolbox hebt. Maar intussen is het strijdtoneel er niet overzichtelijker op geworden. Vroeger was het helder: de Russen stonden tegenover het Westen. Nu heb je een totaal andere vijand die overal kan zitten.”

In de civiele luchtvaart zal het nog wel even duren voordat piloten aan de grond blijven. “Heeft alles met psychologie te maken. Durven passagiers in een toestel zonder piloot te stappen? Technisch kan het. Bedenk daarbij dat in de civiele luchtvaart incidenten plaatsvonden door menselijk handelen.

De National Simulation Facility in Amsterdam

Tegelijkertijd moet je zeggen dat er ook veel incidenten zijn voorkomen door menselijk ingrijpen.”

NLR doet mee in de markt van onbemande toestellen. “In ons UAS-lab werken we aan kleine helikopters die als sensorplatform kunnen dienen voor bijvoorbeeld politiekorpsen en oliemaatschappijen. Onze vraag is: welke sensoren heb je nodig en hoe richt je de grondstations in? Er kan dan wel niemand in de cockpit zitten, maar de kist zal toch gevlogen moeten worden. Met partijen werken we samen in de European Unmanned Training Academy die eind juni is geopend in Brabant. We gaan daar trainingen verzorgen voor UAS-operators.”

Printer

Innovatie ligt ook in de productie van materialen. Het NLR opende net voor de zomer een faciliteit voor 3D-printen met metaal. Een economische revolutie, aldus Peters. “Straks heb je alleen een 3D-printer en een USB-stick nodig en je kunt waar ook ter wereld onderdelen van bijvoorbeeld vliegtuigen printen. Duur transport is overbodig. Magazijnen vol reserveonderdelen hoeven niet meer.”

De 3D-metaalprinter, ontwikkeld door het Duitse SLM Solutions, maakt gebruik van twee lasers van variabele sterkte – een van 400 Watt en de ander van 1kW – die

metaalpoeders van diverse samenstelling kunnen smelten, variërend van gewoon staal, aluminium tot titanium, kobaltchroom en nikkellegeringen. Dit zogenoemde additive manufacturing bouwt producten laagsgewijs op, op basis van een 3D-ontwerp. Zo zijn producten te printen met een complexe inwendige structuur, die met reguliere bewerkingen zoals frezen en draaien niet te produceren zijn. Het meest aansprekende voorbeeld van de mogelijkheden van de SLM-printer is het aanbrengen van een wenteltrap in de torens van een schaakspel.

Binnen de luchtvaartindustrie zijn eindeloos veel écht praktische toepassingen denkbaar. Zo kan het printproces complexe brandstofleidingen of gewichtbesparende holtes aanbrengen in metalen motoronderdelen van vliegtuigen of raketten, in kritische hydraulische hardware of in dragende rompstructuren.

“We zijn de enige in Nederland die zo'n printer heeft”, weet Peters. “En er ook mee om kunnen gaan”, voegt hij er aan toe. Mooie innovatie om bij het 100-jarig bestaan van het NLR in 2019 te kunnen laten zien? “Dan printen we zeker onderdelen van vliegtuigen. Een heel vliegtuig laat denk ik nog wel even op zich wachten. Maar die tijd komt zeker.”

Het NLR heeft een UAS-lab voor onbemande vliegende systemen.

NIDV-voorzitter Karla Peijs: ‘Bezuinigen op Defensie is ook bezuinigen op bedrijfsleven’

Tekst: Mat Herben

“Het kan niet zo zijn dat Defensie voortdurend met nieuwe brokken bezuiniging wordt geconfronteerd. Dat is demotiverend en bijna dodelijk voor een operationele organisatie. En indirect wordt daardoor ook op het bedrijfsleven bezuinigd. Ik vraag me af of een rem op broodnodige investeringen wel verstandig is onder de huidige economische omstandigheden”, zegt NIDV-voorzitter, drs. Karla Peijs.

NIDV-voorzitter
drs. Karla Peijs:
“Defensie levert
belangrijke
bijdrage aan
onze economie”.

De drukke inwerkperiode met vele afspraken zit er grotendeels op voor Peijs, die op 1 maart aantrad als voorzitter. “Het was even hard werken vanwege de grote diversiteit. Dit is een branche met heel veel specialisten. Onder de noemer veiligheid werken marine, land- en luchtmacht, marechaussee en politie. Die sterke onderlinge verschillen zie je natuurlijk ook terug in de bedrijven, die voor die diensten werken. Maar daardoor is onze sector wel afwisselend en spannend! De afgelopen maanden heb ik de smaakmakers van de krijgsmacht onderdelen bezocht, alsmede innovatieve bedrijven en instituten in het westen van het land. In juli volgt het oosten en zuiden. Het inwerkprogramma kent veel

bedrijfsbezoeken en ik wil daarmee doorgaan om te weten wat er speelt”, zegt Peijs.

Anders denken

“Uiteraard heb ik ook gesproken met de politieke en de ambtelijke top en de leiding van de krijgsmacht delen. We hebben elkaar namelijk hard nodig. Door de bezuinigingen moet de krijgsmacht in samenwerking met het bedrijfsleven slimmer en innovatiever gaan werken. Bezuinigen op Defensie betekent ook uitdagingen voor het (innovatieve) bedrijfsleven. Daarvoor is het belangrijk is een vroeg stadium met elkaar contact te hebben en de juiste wijze van aankoop te kiezen. Dat doet het buitenland ook in deze moeilijke economische omstandigheden. Het is daarom evident dat de aanschaf van de F-35 JSF als groot project niet alleen van het grootste belang is voor de luchtmacht en het luchtvaartcluster, maar voor de toekomst van onze sector. De compensatieorders zullen een impuls geven aan alle bedrijven, ook in het MKB, die zich met hoogwaardige technologie bezig houden.”

“We moeten actief meedenken met Defensie en andere opdrachtgevers. Naar schatting liggen er voor miljarden aan reserveonderdelen op de plank bij Defensie. Het bedrijfsleven is gespecialiseerd in voorraadbeheer. Dat zie je al als je een supermarkt binnen loopt. De KLM bijvoorbeeld heeft voorraadbeheer uitbesteed en van de opbrengst van overtollige reservedelen nieuwe vliegtuigen gekocht. Het is een manier van denken waar de krijgsmacht nog aan moet wennen, maar waar een wereld is te winnen”, denkt Peijs.

Bijna dodelijk

“Onze minister van Buitenlandse Zaken, Frans Timmermans, heeft eind juni een uitstekende visie op tafel gelegd. ‘Veiligheid is geen vanzelfsprekendheid’. Als je rondkijkt in de wereld, kun je ook niet tot een andere conclusie komen. We leven in een multipolaire wereld die niet veiliger is geworden. Onze krijgsmacht wordt vaak ver van huis ingezet, daar heb je een expeditie, operationele krijgsmacht voor nodig. Onze uitgezonden militairen hebben de beste spullen nodig en moeten kunnen worden afgelost. Dit alles komt onder druk te staan door de voortdurende bezuinigingen.

Defensie heeft onder het vorige kabinet een grote structurele bezuinigingsopdracht gekregen, oplopend tot niet minder dan één miljard. Die is positief en voortvarend opgepakt, maar het kan niet zo zijn dat er bij Defensie voortdurend met nieuwe brokken bezuiniging wordt geconfronteerd. Dat is bijzonder demotiverend en bijna dodelijk voor een operationele organisatie. Er wordt wel heel makkelijk besloten tot het opleggen van generieke kortingen voor alle ministeries, zoals het inhouden van prijscompensatie en efficiencykorting. Hoe moeilijk ook, voor een gemiddeld ministerie komt dat minder hard aan dan bij een doe-ministerie als Defensie. Als er van de 1500 ambtenaren bij Sociale Zaken 1% moet afvloeien, is dat een op te lossen probleem. Maar als je, zoals bij Defensie, nog midden in een structurele reorganisatie zit om 30% te krimpen, dan is het wrang en onrechtvaardig om daar nog eens 1% efficiencykorting op te leggen. Dat

zijn wel weer 600 mensen! Op die manier haal je de motivatie onderuit en daar maak ik mij zorgen over.”

“Het inhouden van de prijscompensatie raakt ook vooral de ministeries die veel spullen kopen en investeren in infrastructuur. Als oud-minister van een ander doe-ministerie (Verkeer & Waterstaat, MH) weet ik dat dat geweldig hard kan aankomen. Je kunt je afvragen of een dergelijke rem op investeringen wel verstandig is onder de huidige economische omstandigheden. Defensie wordt te veel gezien als een uitgavenpost, maar levert door werkgelegenheid, bedrijvigheid en innovatie een belangrijke bijdrage aan onze economie. En als handelsland bij uitstek moeten we beseffen dat veiligheid en stabiliteit onontbeerlijk zijn voor mondiale vooruitgang. Daarom is investeren in Defensie in meerdere opzichten goed voor Nederland.”

NCTV handhaaft dreigingsniveau op substantieel

Het dreigingsniveau in Nederland blijft ‘substantieel’. Dit betekent dat de kans op een aanslag tegen Nederland reëel is. De dreiging de uitgaat van jihadreizigers naar Syrië en hun potentiële terugkeer naar Nederland blijft een van de belangrijkste elementen van het huidige dreigingsbeeld. Hoewel niet van iedere terugkeerder een dreiging uit gaat, moet er rekening mee worden gehouden dat dergelijke personen niet alleen radicaal maar ook getraumatiseerd en in hoge mate gewelddadig kunnen terugkeren. Met een aantal van vijftig tot honderd jihadreizigers lijkt de snelle groei van eerder dit jaar te stagneren. De ontwikkelingen in Nederland lopen daarmee in de pas met die in vergelijkbare westerse landen.

Ook de voornaamste internationale dreiging met een potentiële uitstraling naar Nederland gaat thans uit van de situatie in Syrië. Er is al maanden sprake van een ‘patstelling’ waarbij het Syrische leger en de gewapende oppositie geleid door het Vrije Syrische Leger (VSL) met steun van verschillende jihadistische netwerken elkaar in een dodelijk evenwicht houden. De strijd beperkt zich inmiddels al lang niet meer tussen het regime en de oppositie. Het krijgt ook steeds meer een duidelijk sektarisch en religieus karakter. Niet alleen in Syrië maar nadrukkelijk ook daarbuiten. Relevant daarbij voor het dreigingsbeeld voor Nederland is de aanzuigende werking op geradicaliseerde jongeren en de betrokkenheid van jihadistische netwerken in Syrië. Andere brandhaarden met een mogelijke uitstraling naar Nederland zijn Mali, Jemen, Somalië, Nigeria en Afghanistan.

Recente gebeurtenissen in het buitenland maken overigens duidelijk dat ook van vastberaden jihadreizigers die zijn tegengehouden een dreiging uit kan gaan. Sommige westerse jihadisten raakten nadat zij ervan weerhouden waren hun doel in het buitenland te bereiken, betrokken bij binnenlandse complotten. Diverse incidenten tonen

de risico's die van kleinschalige en simpele aanslagen, uitgevoerd door solisten of een klein aantal personen, zoals de moordaanslag op een soldaat in Londen en het jihadistische steekincident in Parijs. Er is daarnaast sprake van kritische aandacht voor het Nederlandse asielbeleid. Daarbij lijkt er ook sprake te zijn van een verharding onder het extremistische deel van de asiel-rechtenbeweging.

Ondanks de zorgen over deze risico's is de Nederlandse bevolking in algemene zin weerbaar tegen extremisme en geweld uit ideologische motieven. Tegenover de jihadgang naar Syrië vanuit Nederland staan initiatieven vanuit diverse moslimgemeenschappen. De publieke verklaringen tegen de deelname aan de strijd in Syrië zijn belangrijke signalen waarvan een ontmoedigende werking kan uitgaan. Daarnaast is de aandacht voor vraagstukken rondom radicalisering en terrorisme in de Nederlandse samenleving de afgelopen tijd toegenomen. Hierdoor is ook de waakzaamheid voor risico's op het gebied van terrorisme en extremisme versterkt.

(Bron: Persbericht Ministerie van Veiligheid en Justitie)

Techniepact voor meer vakmensen

Medio mei tekenden vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers, onderwijs en overheid het Techniepact 2020. Minister Henk Kamp van EZ is tevreden: “Veel bedrijven die groeikansen zien, moeten die laten lopen omdat ze niet aan genoeg technische vakmensen kunnen komen. Daar gaan we nu met elkaar verandering in brengen. Het is leuk en lucratief om als student of als werknemer te kiezen voor techniek en technologie”.

Aandacht voor techniek op alle basisscholen in 2020. Een investeringsfonds om techniek in het onderwijs te stimuleren en duizend beurzen per jaar voor techniekstudenten om ze te binden aan het bedrijfsleven. Honderd miljoen euro om de technische kennis van docenten te vergroten en drie honderd miljoen euro voor bij- en omscholing van mensen met interesse in techniek. Dit zijn enkele van de 22 afspraken die vertegenwoordigers van werknemers, werkgevers en het onderwijsveld medio mei hebben afgesproken met het kabinet en regionale overheden. De afspraken zijn vastgelegd in het zogeheten nationaal Techniepact 2020 en markeren de start van een langjarige aanpak om te zorgen voor meer technisch geschoolde vakmensen.

Brede steun

Er is brede steun voor het Techniepact. Een greep uit de reacties:

Minister Bussemaker van OCW lanceert een investeringsfonds en verbetert hiermee de aansluiting van het onderwijs op de regionale vraag van het bedrijfsleven: “Eén en één is in dit geval drie. Elke euro van het Rijk wordt aangevuld met een euro van het bedrijfsleven en de regio. Daarmee laten we alle drie zien dat we het probleem onderkennen en met échte oplossingen willen komen”, aldus minister Bussemaker.

Minister Asscher van SZW: “Het Techniepact is een goede, nadere invulling van de afspraken in het sociaal akkoord om werklozen naar werk in de techniek te begeleiden. In de regio liggen de kansen, daar moeten werklozen daadwerkelijk aan bedrijven gekoppeld worden. Het commitment dat alle partijen met dit gezamenlijke pact uitstralen, geeft vertrouwen in de uitvoering van de plannen.”

Bernard Wientjes, voorzitter VNO-NCW: “De afgelopen jaren is door verschillende partijen natuurlijk al veel gedaan om de dreigende tekorten in de techniek aan te pakken. Het Techniepact moet wat mij betreft gaan

werken als een katalysator die alle plannen en activiteiten die er zijn, versnellen en intensiveren.”

Hans Biesheuvel, MKB-Nederland: “Het negatieve imago dat techniek vaak nog heeft, is volstrekt achterhaald. Techniek is óók de tablet en telefoon waar jongeren zo gek op zijn. Ik hoop dat het Techniepact ertoe bijdraagt om dat beeld recht te zetten. De techniek is bij uitstek een sector die uitdagingen biedt en waarin jongeren een mooie loopbaan tegemoet kunnen zien.”

Ineke Dezentjé Hamming, voorzitter FME: “Met het Techniepact kiezen we voor een structurele aanpak van het tekort aan technici en dat is cruciaal voor de verdienkracht van Nederland. Het is een doe-pact dus nu de schouders eronder!”

Ton Heerts, voorzitter FNV In Beweging: “Een prachtig concreet resultaat van het sociaal akkoord! Meer jongeren in de techniek opleiden, meer mensen aan het werk houden. Dat hebben we juist in deze economische slechte tijden nodig voor nu en voor de toekomst. Er zijn veel goede voorbeelden die snel navolging verdienen.”

Tekort aan technici

Met dit pact willen de ondertekenaars bereiken dat méér jongeren kiezen voor techniek, leren in de techniek en dat méér werknemers gaan en blijven werken in de technieksector. Daarmee behoudt Nederland haar positie in de wereldtop als het gaat om concurrentiekracht, innovatie en wetenschappelijk onderzoek. Terwijl de werkloosheid in Nederland oploopt ontstaat er in sommige sectoren echter een tekort aan tienduizenden technische arbeidsplaatsen. Tot 2020 zijn er jaarlijks 30.000 extra technici nodig. In dit pact staan 22 afspraken die de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt in de technieksector versterken en het tekort aan technisch personeel tegen te gaan.

Enkele voorbeelden van die afspraken zijn:

- In 2020 bieden alle 7.000 basisscholen in Nederland structureel wetenschap en technologie aan.

- Er komt een investeringsfonds waar kabinet, werkgevers en regionale overheden ieder 100 miljoen euro in stoppen om meer te kunnen investeren in techniekonderwijs. Bedrijven doen dat door bijvoorbeeld personeel af te staan voor gastlessen, te investeren in opleidingen of door technische installaties, werkplaatsen, laboratoria of machines beschikbaar te stellen voor mbo-opleidingen.
- 50 procent van de leerlingen in het vmbo (oude mavo) kiest in 2015 voor een vakkenpakket met natuur- en scheikunde. Om dit te bereiken komen er in de diverse regio's en provincies mavo's gericht op techniek, de TechMavo.
- Het kabinet reserveert 300 miljoen euro in 2014 en 2015 (600 miljoen totaal) voor bij- en omscholing van mensen met interesse in techniek. Werkgevers en vakbonden gaan samen zij-instroom in techniek bevorderen. Ook wordt het voor werklozen makkelijker om zich met behoud van WW-uitkering om te scholen naar een baan in de techniek.
- Bedrijven uit de Topsectoren stellen jaarlijks 1.000 topbeurzen ter beschikking voor een betere instroom van techniek talenten.
- Het kabinet trekt eenmalig € 100 miljoen uit om meer bètadocenten in het voortgezet onderwijs te krijgen

en de Pabo's in staat te stellen meer aandacht aan techniek te geven. Techniek wordt vanaf 2014 een verplicht vak op de pabo.

- Bedrijven gaan iedere student met een technische opleiding in het mbo een stage – of leerwerkplaats aanbieden.
- Het georganiseerde bedrijfsleven gaat een digitaal loket – “techniek-onderwijs.nl” – opzetten. Via dit loket kunnen:
 - basisscholen en scholen in het voortgezet onderwijs zich melden wanneer zij ondersteuning van het bedrijfsleven nodig hebben voor het geven van techniekonderwijs op locatie en in de klas;
 - jongeren met een technische beroepsopleiding een stage of leerwerkplek vinden;
 - scholen in het beroepsonderwijs een vakkracht of gastdocent uit het bedrijfsleven voor de klas vinden;
 - scholen stageplaatsen vinden voor hun bèta-docenten.

Oud-staatssecretaris SZW Paul de Krom moet als ‘aanjager Techniepact’ ervoor zorgen dat de afspraken in daden worden omgezet. Hij wordt bijgestaan door astronaut André Kuipers, die optreedt als ambassadeur. Meer info op www.techniepact.nl

Leerlingen van een ROC maken op de vliegbasis Leeuwarden kennis met luchtvaarttechniek. (Foto: MH)

Export is van groot belang voor de Nederlandse economie. Dat geldt zeker ook voor de defensie- en veiligheidsindustrie, die jaarlijks meer dan de helft van haar omzet exporteert. Tussen 2002 en 2012 schommelde de export tussen de 1,0 en 1,7 mrd. Het bestuur van de NIDV omarmde in 2008 een exportgerichte strategie, waarin alle registers worden opengetrokken van 'business to business' (BtB) tot 'Government to government' (GtG). Waar mogelijk geeft de NIDV acte de présence op evenementen in binnen- en buitenland. Marc Soeteman, business manager marine en export, legt uit.

Tekst: Mat Herben

Soeteman (links) leidde begin mei defensie-minister Jeanine Hennis-Plasschaert rond bij het Holland Paviljoen in Istanboel. Naast hem consul-generaal Onno Kervers en rechts Albert de Boer van Heinen en Hopman, marktleider HVAC Systemen in Turkse maritieme markt.

NIDV exportmanager Marc Soeteman: 'Vizier verleggen voor groeikansen export'

"In tegenstelling tot de thuismarkt in Nederland en Europa is er sprake van een internationale groeimarkt op het gebied van defensie en veiligheid. Daarbij moet je niet alleen denken aan bekende landen als Brazilië, India en Indonesië, maar aan regio's in het algemeen, zoals het Midden-Oosten, Latijns-Amerika, Zuidoost Azië en Westelijk Afrika. Onze strategie kent dan ook twee pijlers: dichtbij en veraf. De ons omringende landen kunnen we goed bereiken door deelname aan beurzen, het organiseren van matchmaking dagen met OEMs (Original Equipment Manufacturers) en onze International Participation Day, waarvoor de OEMs invliegen naar een locatie bij Schiphol. Jaarlijks hoogtepunt is natuurlijk ons eigen NIDV Symposium en Tentoonstelling in het Rotterdamse Ahoy, dat dit jaar op 21 november zal plaatsvinden. Met meer dan 3000 professionele bezoekers uit binnen- en buitenland is dat uitgegroeid tot een evenement dat steeds meer internationaal aanzien verwerft door haar exclusiviteit. Maar de groeikansen zitten in markten veraf. Die bereiken we door

deelname aan beurzen in die regio en door het helpen organiseren van handelsmissies. Daarvoor werken we nauw samen met de overheid", zegt Soeteman.

Vizier verleggen

"Sommige markten vragen om een aanpak 'bovenlangs', met steun van de overheid. Het helpt echt als militaire of civiele autoriteiten een handelsdelegatie vergezellen. In 2012 vierden we 400 jaar betrekkingen met Turkije. Een grote handelsmissie naar Istanboel met aanwezigheid van de ministers van EZ en Defensie was zeer succesvol en effende bovendien het pad voor onze deelname dit jaar aan de IDEF-beurs in Istanboel. Defensie-minister Hennis-Plasschaert was aanwezig. Natuurlijk kunnen we pas op termijn vaststellen wat dergelijke missies aan orders en contracten opleveren, maar ik ben ervan overtuigd dat het in het geval van Turkije gaat om een waarde van honderden miljoen euro's", aldus Marc Soeteman.

"Het bedrijfsleven en de overheid zijn natuurlijke partners met een gedeeld belang. Het is voor het welslagen van een diplomatieke missie van grote betekenis dat het bedrijfsleven meegaat. Er is natuurlijk een directe en wederkerige relatie tussen de economische betrekkingen en een goede politieke verstandhouding. Het Nederlandse bedrijfsleven is een belangrijke investeerder in landen als Turkije. Samenwerking gaat dus verder dan een klassieke koper-klantrelatie. Als we kansen verder willen benutten, moeten we ons pro-actiever gaan opstellen en ons vizier verleggen. De krimpende budgetten in Europa dwingen de regeringen tot samenwerking, dan kan het bedrijfsleven toch niet achter blijven? Daarom organiseert de NIDV samen met de ministeries briefings voor de Nederlandse defensie-attachés. Zij zijn de Nederlandse ogen en oren in het buitenland en weten wat de lokale behoefte is. Onze taak is te zorgen dat zij weten wat het Nederlandse bedrijfsleven te bieden heeft."

"Verder weg zien we een toenemende veiligheidsbehoefte, die voor een deel kan worden ingevuld dankzij de ervaringen die wij al elders hebben opgedaan. Een concreet voorbeeld daarvan is de bestrijding van de piraterij. Bekend is de inzet bij oostelijk Afrika, waar de piraten opereren vanuit een instabiel land als Somalië. Minder bekend is dat de piraterij bij westelijk Afrika even zorgelijk begint te worden. Lichtpuntje is wel dat in die regio meer stabiele regeringen zijn, die er met westerse hulp wat aan kunnen doen. Ik zie hier zeker export-

kansen voor de NIDV-bedrijven in ons NMC-platform (Nederlands Marinebouw Cluster) en voor bedrijven die mikken op veiligheid. Met de overheid bekijken we nu de mogelijkheden hoe we die landen kunnen helpen bij de aanpak van de piraterij."

Geheimtipp

Op grote beurzen in het buitenland is de NIDV present in het Holland Paviljoen of de Holland Hospitality Lounge. Aan welke beurzen de NIDV deelneemt, hangt volgens Soeteman sterk af van de belangstelling vanuit de bedrijven. "Onze deelnemers stemmen met hun voeten", lacht hij. Maar heeft Soeteman misschien een 'Geheimtipp'? Hij antwoordt direct: "De DSEI in Londen. De Defence Services & Equipment International is de tweede beurs ter wereld in omvang na de IDEX in Abu Dhabi, maar kwalitatief wellicht nummer 1. Land, zee, lucht en nationale veiligheid komen allemaal aan hun trekken. Uit alle delen van de wereld komen delegaties naar Londen. Dit jaar van 10 tot 13 september. Heel bijzonder ook dankzij de aanwezigheid van het nieuwe patrouilleschip Hr.Ms. Groningen. In 2013 is Londen 'the place to be' als het gaat het buitenlandse beurzen", vindt Soeteman. De twee andere data die bedrijven beslist in hun agenda moeten zetten, zijn de kennismakingsdagen met de Nederlandse defensie-attachés (4 en 5 oktober) en natuurlijk het NIDV symposium en bijbehorende tentoonstelling in Ahoy (21 november).

U komt toch ook?

Minister Hennis:

‘Robuust en betaalbaar’

Nederland heeft in de toekomst een krijgsmacht nodig, die inzetbaar is op alle geweldsniveaus en voor alle strategische functies. De krijgsmacht blijft, vanwege de aanhoudend onzekere veiligheidssituatie in de wereld, onverminderd van groot belang. Dat schrijft minister van Defensie Jeanine Hennis-Plasschaert op 25 juni in een brief aan de Tweede Kamer. Daarin geeft zij de hoofdlijnen aan van de nieuwe toekomstnota, die zij vóór de begrotingsbehandeling in het najaar zal presenteren.

De minister schrijft dat twee uitgangspunten ten grondslag liggen aan de Nota over de toekomst van de Krijgsmacht. Ten eerste moet de Nederlandse krijgsmacht, ook in de toekomst, zo goed mogelijk omgaan met diffuse dreigingen en risico's. Ten tweede moet de krijgsmacht niet alleen nu, maar ook op langere termijn betaalbaar zijn. Beide uitgangspunten worden met elkaar verenigd door zowel in operationeel als in financieel opzicht te streven naar duurzaamheid.

Vervanging F-16

De vervanging van de F-16 vraagt volgens Hennis om een zorgvuldige afweging. Het nieuwe jachtvliegtuig, dat weer zo'n veertig jaar dienst moet doen, is namelijk tevens van invloed op het politieke handelingsvermogen van toekomstige regeringen. De vervanging van de F-16 gaat in elk geval niet ten koste van andere capaciteiten van de krijgsmacht. Besloten is de vervanging volledig uit te voeren. Dit gebeurt binnen het, reeds door de vorige minister van Defensie, gereserveerde investeringsbudget van 4,5 miljard euro (uit te geven in een

tijsdbestek van meer dan tien jaar) en het exploitatiebudget van de F-16 dat 270 miljoen euro per jaar bedraagt. Van verdringing binnen het defensiebudget, of een verhoging van het totale budget, is geen sprake. Hoewel Defensie bij bezuinigingen in dit Regeerakkoord is ontzien, wordt zij wel geraakt. Denk aan het Lenteakkoord, de BTW-verhoging, rijksbrede taakstellingen en interne herschikkingen. Het vergt ingrepen die oplopen tot 333 miljoen euro per jaar in 2018. De Nota over de toekomst van de krijgsmacht gaat in op de benodigde maatregelen om deze problemen aan te pakken. Minister Hennis zegt dat het geen eenvoudige boodschap is. “De inzet is een krijgsmacht die in zowel operationeel als financieel opzicht duurzaam is. Robuust, relevant en betaalbaar. Dit is ons aller belang.”

Felicitaties voor een 100-jarige

Het 100-jarig bestaan van de militaire luchtvaart werd op 15 juni gevierd op de vliegbasis Volkel met een grote vliegshow. Een Boeing 737 van de KLM geëscorteerd door F-16's van de KLu laat zien hoe nauw de militaire en de civiele luchtvaart samenwerken. Dat geldt zeker ook voor de industrie.

Voor de mock up van de F-35A stond de hele dag een lange rij wachtenden. (Foto's: MH)

De Brik is er weer

Tekst: Riekelt Pasterkamp (TekstPast)

Het eerste militaire vliegtuig van Nederland, De Brik, prijkt sinds 1 juli op een rotonde in Soesterberg. De replica kwam er dankzij sponsors als de NIDV.

Kinderen met ballonnen, het luchtmachtmannenkoor en saluut van een Spitfire en de Fokker Four. Op maandag 1 juli 2013 was het feest op de Tammerrotonde in Soesterberg. Het verkeer op de drukke weg was stilgelegd, het woord was aan de luchtmacht.

Bij de oprichting op 1 juli 1913 –precies een eeuw geleden– was de Luchtvaartafdeling een bescheiden clubje binnen de landmacht. De eerste commandant beschikte over niet meer dan een handjevol personeel, een auto en één fragiele vliegmachine.

Nadat hij als eerste Nederlander het internationale vliegbrevet had behaald, kocht Marinus van Meel zijn eerste vliegtuig. In september 1911 nam hij voor het eerst vliegend boven Nederland deel aan grote legermanoeuvres. Begin 1913 bouwde hij een eigen toestel op de ‘vliegheij’ in Soesterberg: De Brik. Soesterberg kreeg als bakermat van de luchtmacht de bijnaam Vliegdorp.

“Voor 25 gulden per dag huurde de Luchtvaartafdeling De Brik van Van Meel. Omdat het Rijk die huur te hoog vond, werd De Brik op 6 september 1913 voor bijna 3500 gulden gekocht. Het toestel krijgt de eerste militaire registratie LA-1”, vertelde Commandant Luchtsrijdkrachten luitenant-generaal Alexander Schnitger bij de onthulling. Hij voegde er aan toe te hopen dat hij dit jaar “ook een 001” aan zijn vloot kan toevoegen.

De replica van De Brik is gebouwd door leerlingen metaalbewerking van het MBO Utrecht. Het monument is gesponsord door bedrijven en instellingen, waaronder Fokker Technologies, Lockheed Martin, Pratt & Whitney, NLR, TNO en de NIDV. Namens de NIDV woonde Arie Schild, manager business development luchtmacht, de ceremonie bij. Klein foutje: de afkorting NIDV is verkeerd uitgelegd op het spandoek bij De Brik. Het is niet Nederlands *Instituut* voor Defensie en Veiligheid, maar Nederlandse *Industrie* voor Defensie en Veiligheid.

Het initiatief om De Brik op een sokkel te zetten is afkomstig van de Koninklijke Nederlandse Vereniging Onze Luchtmacht. Voorzitter Siem van Groningen (foto) bood de replica van De Brik aan luitenant-generaal Schnitger aan, die hem op zijn beurt overdroeg aan de burgemeester van Soest. Vervolgens liet een groep schoolkinderen ballonnen op.

Op 1 juli was ook de sluiting van het Militaire Luchtvaart Museum. Verschillende vliegtuigen uit het museum komen terug in het nieuwe Nationaal Militair Museum, dat op de voormalige vliegbasis Soesterberg wordt gebouwd. In het najaar van 2014 wordt het museum geopend.

Kabinet ontvouwt Internationale Veiligheidsstrategie

‘Veilige wereld, veilig

“Vrede en veiligheid zijn geen vanzelfsprekendheid. Het vergt een continue investering om een veilige wereld en daarmee een veilig Nederland zeker te stellen. We moeten daar – in de snel veranderende wereld om ons heen – hard aan werken. Samen met andere landen, internationale en maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. ‘Bruggen slaan’ is ook in het buitenlandbeleid het devies. Een actieve inzet voor wereldwijde stabiliteit en internationale solidariteit is tevens een welbegrepen eigenbelang. Want onze veiligheid begint en eindigt niet bij onze landsgrenzen of bij de buitengrenzen van de Europese Unie”, dat schrijft minister van Buitenlandse Zaken Frans Timmermans op 21 juni in een brief aan de Tweede Kamer, waarin hij namens het kabinet de Internationale Veiligheidsstrategie aanbiedt.

“De wereld om ons heen verandert in snel tempo. Zowel in economisch als in geopolitiek opzicht. Van de tien grootste havens bevinden zich er acht – waaronder de top drie – in China. Ook de twee grootste banken zijn te vinden in China. Afrika beschikt over het grootste potentieel aan grondstoffen. In deze veranderende wereld, neemt de relatieve invloed van Europa af. Terwijl de economie in Europa stagneert, laten Azië, Latijns-Amerika en Afrika indrukwekkende groeicijfers zien. De defensie-uitgaven in Europa vertonen een dalende tendens, in andere delen van de wereld stijgen deze juist. Snelle verandering en economische ontwikkeling heeft een keerzijde: instabiliteit. Toenemende onrust in de ons omringende regio's heeft, zowel direct als indirect, invloed op onze eigen veiligheid.

De wereld is complexer en onvoorspelbaarder geworden. Dat levert nieuwe kansen op, maar ook nieuwe dreigingen. De snelle groei van landen als China en India biedt kansen voor onze export maar heeft ook gevolgen voor de wereldwijde voedsel-, grondstoffen- en energievoorziening. Ook technologische ontwikkelingen brengen nieuwe vraagstukken met zich mee. Denk aan de discussie over schaliegaswinning en over drones. Door internet en (sociale) media zijn we mondiaal steeds nauwer met elkaar verbonden. Dat is een groot goed. Tegelijkertijd vormen cyberaanvallen een van de grootste veiligheidsdreigingen van deze tijd.”

Belangen en prioriteiten

“Moderne dreigingen laten zich weinig gelegen liggen aan grenzen of dijken. Interne en externe veiligheid zijn steeds minder goed van elkaar te scheiden. Wat er in de wereld om ons heen gebeurt, raakt direct aan onze

eigen veiligheid en welvaart. Met zijn open economie en internationale oriëntatie is Nederland immers sterk afhankelijk van het buitenland. Terrorisme en piraterij vormen een veiligheidsprobleem en een economisch probleem. Nederlandse deelname aan missies in conflictgebieden dient niet alleen ter bestrijding van bijvoorbeeld terrorisme, maar ook voor het veilig stellen van onze handelsroutes en de toegang tot cruciale grondstoffen, die nodig zijn voor onze industrie van nu en morgen. Met het oog op deze veranderingen en de noodzaak – juist in tijden van bezuinigingen – belangen en prioriteiten goed voor ogen te houden, heeft het kabinet een internationale veiligheidsstrategie geformuleerd. Het kabinet onderscheidt daarbij drie strategische belangen op buitenlands veiligheidsgebied:

- verdediging van het eigen en bondgenootschappelijke grondgebied;
- een goed functionerende internationale rechtsorde; en
- economische veiligheid.

Bedrijfsleven

Om deze belangen veilig te stellen, kiezen we voor de volgende accenten in ons buitenlands- en veiligheidsbeleid:

- *Meer Europese verantwoordelijkheid:* door het afnemende relatieve gewicht van individuele Europese landen is een verdieping van de samenwerking met Europese partners nodig. Ook om relevant te blijven voor de VS en de rest van de wereld. Een sterke EU die ook meer verantwoordelijkheid neemt op het terrein van veiligheid en defensie is van belang voor een stabiel internationaal stelsel en een sterke NAVO.

Nederland’

- *Meer focus op instabiele regio's nabij Europa:* wat er gebeurt aan de randen van de Europese Unie heeft directe gevolgen voor onze eigen veiligheid en onze economische belangen. Europa zal meer verantwoordelijkheid moeten nemen en meer moeten investeren in stabiliteit in de eigen omgeving.
- *Preventie:* dat voorkomen beter is dan genezen, en vaak aanzienlijk goedkoper, geldt ook voor veiligheid. Dit ligt voor de hand bij onderwerpen als wapenbeheersing en terrorismebestrijding, maar is ook essentieel bij crisismanagement en conflictpreventie.
- *Ontwapening en wapenbeheersing:* proliferatie van massavernietigingswapens en rakettechnologie geeft steeds meer reden tot zorg. Een nog actievere inzet van Nederland is daarom nodig voor de versterking van het internationale juridische kader gericht op non-proliferatie en ontwapening. Wederzijdse ontwapening blijft daarbij het uitgangspunt.
- *Geïntegreerde benadering:* aan crises liggen vaak vele oorzaken ten grondslag. Duurzame veiligheid ontstaat dan ook niet door aan één knop te draaien. Het in goed overleg tussen de verantwoordelijke bewindslieden geïntegreerd inzetten van het beschikbare instrumentarium – diplomatie, ontwikkelingssamenwerking, defensie, inlichtingen- en veiligheidsdiensten, politie, justitie en handel – biedt de beste kansen op blijvende resultaten. Dit inzicht krijgt – mede dankzij Nederlandse inzet – steeds meer weerklank bij andere landen en organisaties.

- *Samenwerking met de private sector:* economische veiligheid is een integraal onderdeel van ons veiligheidsbeleid. Het Nederlandse bedrijfsleven heeft ogen, oren en belangen over de hele wereld. Afspraken die wij maken met het bedrijfsleven vergroten onze nationale veiligheid en de veiligheid van de vitale sectoren zelf. Zo is de kennis en techniek van bedrijven nodig om een veilige digitale wereld dichterbij te brengen. Cybersecurity is een zaak van overheid en bedrijfsleven. Datzelfde geldt voor energievoorzieningszekerheid en het beschermen van koopvaardij schepen.

Naast deze accenten blijft er uiteraard een aantal constanten in ons beleid. De trans-Atlantische samenwerking en de NAVO blijven cruciaal voor de brede veiligheid van Nederland. Als relatief klein land is Nederland voor zijn veiligheid afhankelijk van allianties. Een succesvol veiligheidsbeleid heeft alleen kans van slagen als we samenwerken. Nederland zal dus blijven inzetten op multilaterale samenwerking in verschillende verbanden en organisaties. Van oudsher is de positie van Nederland – door zijn geografische ligging – als zeevarende natie en handelsland onlosmakelijk verbonden met het buitenland en maken we ons sterk voor een goed functionerende internationale rechtsorde en internationale stabiliteit. Dit doen we vanuit het besef dat dit in ons eigen belang is en in het belang van anderen”, aldus minister Timmermans.

Minister Frans Timmermans:
“Het Nederlandse bedrijfsleven heeft ogen, oren en belangen over de hele wereld.”

Vlamwerend TenCate textiel

Foto: TenCate

TenCate Protective Fabrics heeft een nieuwe lichtgewicht textielsoort ontwikkeld, de TenCate Defender™ M - DP 9180 (180 g/m²). TenCate had al een lichtgewicht uniformstof, de DP 9210 met een gewicht van 210 gr/m², zoals te zien op de foto van een levering aan de Noorse marine. De DP-serie is leverbaar in de kleuren donkerblauw en zwart. De vergelijkbare DM-serie is verkrijgbaar in unikleuren en camouflage.

Het bijzondere van de Defender-serie zijn de hitte- en vlamwerende eigenschappen, zelfs van Molotov-cocktails, waardoor het textiel uitermate geschikt is voor militairen en politie. TenCate heeft bijzondere aandacht besteed aan het draagcomfort. De stof is voorts eenvoudig waterafstotend te maken. Meer info bij Willy van Kampen via w.vankampen@tencate.com of 0548 633 629.

Uniforce voor zelfstandigen

De Uniforce Group, lid van de NIDV, verschaft zelfstandigen meer zekerheid in hun arbeidsrelatie. Het Uniforce Concept is er op gericht om zelfstandigen, zelfstandig te laten ondernemen ondanks het feit dat de arbeidsrelatie met de opdrachtgever gezien kan worden als een arbeidsovereenkomst. 100% risicoloos en ook nog eens goed verzekerd!

Declarabele Uren BV

Een arbeidsovereenkomst bestaat volgens het Burgerlijk Wetboek (7:610) uit drie elementen: werkgeversgezag, persoonlijke arbeid en loon. In een opdracht moet minimaal een van de drie elementen ontbreken wilt u als zelfstandige worden gezien. Met het Uniforce Concept ontstaan juist alle drie de elementen binnen uw eigen b.v.: de Declarabele Uren BV (DUBV).

Omdat de specifieke indeling van de DUBV de drie elementen van een arbeidsovereenkomst heeft, hebben Belastingdienst en UWV een vaststellingsovereenkomst met Uniforce Group gesloten, waarin is vastgelegd dat er een arbeidsovereenkomst is tussen u en uw DUBV.

Vrijheid en Zekerheid

Doordat uw opdrachtgever nooit als werkgever zal worden aangemerkt, heeft u de vrijheid om elke opdracht aan te nemen die u maar wenst. Zoals een opdracht van drie jaar, of één waarbij u dezelfde werkzaamheden uitoefent als werknemers van het bedrijf. Ook kunt u ingehuurd worden door uw voormalige werkgever.

Omdat u in feite werknemer bent van uw DUBV, bent u

ook verzekerd via het sociale stelsel. U heeft dus de zekerheid van het sociale vangnet zoals werknemers die kennen. Inclusief arbeidsongeschiktheidsverzekering, werkloosheidsuitkering, zwangerschapsverlof. U en uw gezin zijn dus altijd verzekerd van een vorm van inkomen.

Goedgekeurd door Belastingdienst en UWV

Al vanaf 2008 is de VUR het meest betrouwbare bewijs van zelfstandig ondernemerschap. De Belastingdienst verklaart aan Uniforce Group het volgende: “Deze verklaring, in combinatie met de door u opgestelde Verklaring Uniforce Registratie en een afschrift van een geldig identiteitsbewijs, kan de Uniforcer aan zijn opdrachtgever overhandigden. Deze laatste is dan gevrijwaard van aan hem op te leggen naheffingen loonbelasting/premie volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdragen Zvw ter zake van de door de Uniforcer bij hem verrichte werkzaamheden”.

Meer informatie op www.uniforce.nl

Luchtvaart groeit sterk

De komende decennia zullen in Amerika en Europa naar schatting 20.000 nieuwe verkeersvliegtuigen en 5.000 gevechtsvliegtuigen worden gebouwd. Nederland is goed gepositioneerd om daarvan te profiteren. Tijdens de Paris Airshow, de grootste luchtvaartbeurs ter wereld, hebben Nederlandse luchtvaartbedrijven voor tientallen miljoenen euro's aan contracten en overeenkomsten gesloten.

Minister Henk Kamp (Economische Zaken) bezocht woensdag de luchtvaartbeurs, waar vliegtuigbouwer Airbus met verschillende Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en de overheid een intentieovereenkomst sloot over de verdere ontwikkeling van lichtgewicht materialen, die nieuwe vliegtuigen veel lichter maken.

Aan dit project nemen onder meer Fokker en Ten Cate deel, en MKB-bedrijven als Airborne Composites en KE-works. Ook de TU Delft, Universiteit Twente en het Nederlandse Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR) zijn erbij betrokken. De overeenkomst heeft een waarde van 23 miljoen euro, meldt het ministerie van Economische Zaken, dat van plan is een deel van de investering te dragen. „Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen behoren tot de top van de wereld als het gaat om het maken van duurzame en lichte materialen en high-techsystemen voor vliegtuigen”, aldus Kamp. „De deals die hier worden gesloten leveren in Nederland inkomsten en banen op.”

Kamp was bij de ondertekening van het contract tussen de Chinese vliegtuigbouwer AVIC en het Nederlandse Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium voor een nieuw onderzoekscentrum voor luchtverkeersleidingsmanagement. Fokker sloot op het gebied van defensie contracten voor meer dan 40 miljoen euro per jaar: met Lockheed Martin voor de bekabeling van de F-35 en met Pratt en Whitney voor de motor van de F-35.

Nederland heeft de zesde luchtvaartindustrie van Europa, aldus Economische Zaken. 109 bedrijven zorgen voor een omzet van 2,3 miljard euro per jaar en 16.000 banen. Airbus en Boeing leveren de Nederlandse luchtvaartindustrie enkele honderden miljoenen euro's omzet per jaar op. Deelname aan het JSF-programma zal de omzet verdubbelen, het voortbestaan van de sector verzekeren en honderden nieuwe banen scheppen. Fokker topman Sjoerd Vollebregt wees erop dat zijn bedrijf nu al 500 nieuwe banen in Nederland heeft geschapen.

NCIM Groep lanceert Anti Terreur Software

Tijdens de Paris Airshow op Le Bourget in juni heeft de Nederlandse NCIM Groep een belangrijke overeenkomst gesloten met het Belgische Luciad. De bedrijven zullen gaan samenwerken aan de ontwikkeling van anti terreur software Sistar.

In de strijd tegen terrorisme is steeds meer behoefte aan software waarmee op eenvoudige wijze te bepalen is waar terroristen zich bevinden, van welke telefoons en zenders zij gebruikmaken en of zij vanaf hun posities vrij zicht hebben op installaties, manifestaties, konvooien en VIP's. Hierbij is het van groot belang dat informatie niet alleen op een centrale meldkamer, maar ook voor individuele crimefighters goed beveiligd beschikbaar is op tablets, smart phones en computerbrillen. “Je kunt op een perfecte manier driedimensionaal inzicht verkrijgen in een bepaald gebied, hetgeen planning en uitvoering van een opdracht optimaliseert”, stelt luitenant-generaal-vlieger b.d. Jo Godderij, adviseur voor de NCIM Groep. “Als je daar zaken als crypto en precisiepeilingen van radioverkeer aan koppelt, kun je op veilige manier en tot op de meter nauwkeurig bepalen waar een verdachte zich bevindt”.

Door met Luciad samen te werken, ziet Harold Kasperink, COO van NCIM, de mogelijkheid om in Nederland en de Benelux een belangrijke stap voorwaarts te zetten in de strijd tegen zware criminaliteit en terrorisme. “Natuurlijk moeten we het geheel verder concretiseren en met de juiste instanties rond de tafel gaan zitten, maar het gaat er nu om dat we een mogelijkheid hebben waar we goede diensten kunnen leveren op een gebied waar nog het nodige te verbeteren is”, zo stelt hij. De NCIM Groep werkt vanuit Leidschendam zowel nationaal als internationaal voor de defensie en publieke veiligheidssector, met name op de gebieden Command & Control, Simulatie, Forensics en Cyber Security. De samenwerking met Luciad sluit hier goed bij aan. Het Belgische bedrijf Luciad is marktleider op het gebied van hoogstaande Geospatial Situational Awareness Systemen, die zich kenmerken door snelle prestaties en grote precisie.

De F-35 Joint Strike Fighter is wereldwijd het belangrijkste luchtvaartproject.

Cybersecuritybeeld Nederland: Kwetsbaarheid van ICT onverminderd hoog

Cybercriminaliteit en digitale spionage blijven de grootste dreigingen voor overheid en bedrijfsleven. Voorts is de dreiging op verstoring van online dienstverlening toegenomen. Het afgelopen jaar is de omvang van de criminele cyber dienstensector gegroeid en zichtbaarder geworden. Hulp-middelen om aanvallen uit te voeren worden via 'cyber-crime-as-a-service' commercieel door malafide partijen beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt de potentiële impact van incidenten steeds groter waardoor de mogelijkheid van verstoring van de vitale infrastructuur en mogelijke maatschappelijke ontwrichting ook toeneemt. Dit komt door de toenemende afhankelijkheid van ICT door ontwikkelingen als hyperconnectiviteit, cloudcomputing en de mate waarin internet wordt ingezet.

Dat komt naar voren in het derde Cybersecuritybeeld Nederland (CSBN-3) dat minister Opstelten van Veiligheid en Justitie op 3 juli naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Op hoofdlijnen zijn er ten opzichte van het voorgaande Cybersecuritybeeld Nederland geen grote verschuivingen in dreigingen waarneembaar. Van de (heimelijke) activiteiten van beroepscriminelen en van staten gaan nog steeds de grootste dreigingen uit. Voor overheden richt de dreiging zich met name op de vertrouwelijkheid van informatie en de continuïteit van dienstverlening.

Bedrijfsleven

Voor het bedrijfsleven is de dreiging op verstoring van online dienstverlening toegenomen, die bijvoorbeeld recente incidenten zoals de DDoS-aanvallen op banken nadrukkelijk zichtbaar hebben gemaakt. Grootschalige verstoringen van de digitale infrastructuur kunnen binnen de vitale sectoren leiden tot ontwrichting van de dienstverlening en daarmee tot ongewenste maatschappelijke effecten. Daarnaast bestaat het grootse risico uit het achterhalen van concurrentiegevoelige informatie en misbruik van financiële gegevens voor fraude. Burgers worden met name geraakt door identiteits-

fraude en chantage. Hierbij staan belangen als geld, privacy, beschikbaarheid van online diensten en digitale identiteit op het spel. Zij hebben vooral te kampen met het vrijwaren van hun eigen computers en elektronica van malware en ransomware.

Publieke en private partijen nemen, zowel afzonderlijk als gezamenlijk, verschillende initiatieven om de digitale weerbaarheid te vergroten. Daarmee spelen zij in op de toenemende afhankelijkheid van ICT en veranderende dreigingen. Wel heeft een brede groep organisaties belangrijke basismaatregelen, zoals het patchen of updaten van systemen of het wachtwoordenbeleid, nog niet voldoende op orde. Daarom zijn oude kwetsbaarheden en aanvalsmethoden nog steeds effectief.

De eindgebruiker krijgt daarbij in de praktijk ook een steeds grotere verantwoordelijkheid toegedicht voor ICT-beveiliging, terwijl hij daarnaast wel steeds vaker wordt geconfronteerd met kwetsbaarheden in apparaten en diensten waar hij beperkte invloed op heeft of geen kennis van heeft. Om die reden wordt daarom onverminderd ingezet het vergroten van het cyber security bewustzijn van gebruikers, bijvoorbeeld door de campagne Alert Online die ook dit jaar weer wordt georganiseerd. Uiteindelijk begint veilig gebruik immers bij awareness.

Het is van belang deze snelle ontwikkelingen bij te houden en in te spelen op de risico's die deze met zich mee brengen. Juist daarom wordt binnenkort de juridische verkenning afgerond die tot doel heeft de slagkracht van het Nationaal Cyber Security Centrum verder te versterken.

Ook komt het kabinet na de zomer met een actualisatie van de Nationale Cyber Security Strategie die inspeelt op de snelle ontwikkelingen in het digitale domein. Met deze strategie 2.0 wordt de brede cyber security aanpak met private en publieke partijen verder versterkt. Het Cybersecuritybeeld Nederland is opgesteld door het Nationaal Cyber Security Centrum onder verantwoordelijkheid van de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid. Aan de totstandkoming is bijgedragen door een grote diversiteit aan spelers binnen de ICT-community waaronder partijen uit de publieke en private sectoren, wetenschappers en maatschappelijke organisaties.

Veilige wereld, veilig Nederland, onveilig budget

De ambities van de Nederlandse regering op het gebied van veiligheid liggen hoog. Zo heeft minister Frans Timmermans in juni een uitstekende nota uitgebracht over de Internationale Veiligheidsstrategie met als titel "Veilige Wereld, Veilig Nederland". De aanbiedingsbrief begint met de constatering dat vrede en veiligheid geen vanzelfsprekendheid zijn. "Het vergt een continue investering om een veilige wereld en daarmee een veilig Nederland zeker te stellen". De veiligheidsstrategie is gebaseerd op drie

strategische belangen. Dat is de verdediging van ons grondgebied, een goed functionerende internationale rechtsorde en economische veiligheid. Bij deze laatste staat samenwerking met de private sector centraal.

In de omgevingsanalyse wordt geconstateerd dat de militair-technologische kloof tussen Europa en de VS groeit. Onder druk van bezuinigingen zal de modernisering in Europa trager gaan en de uitgaven voor onderzoek verder teruglopen. Anderzijds wordt gesteld dat de sleutel tot een sterke economische positie voor een groot deel in het buitenland ligt en dat bedreigingen van strategische aanvoerroutes de Nederlandse positie van doorvoerland raken.

"Veiligheid heeft zijn prijs, ook in tijden van financiële krapte. De Nederlandse krijgsmacht moet daarom ook in de toekomst de mogelijkheid behouden om aan verschillende soorten interventies te kunnen bijdragen". Nederland blijft groot voorstander van een geïntegreerde benadering. "Zonder veiligheid geen ontwikkeling. Zonder ontwikkeling geen veiligheid". Een financiële paragraaf om de ambities ook concreet te maken ontbreekt. Het blijft ook een uitdaging om in het vervolg op het denken en het goed positioneren ook concrete acties te ondernemen. Onder de nota staat de handtekening van de minister van Buitenlandse Zaken.

De minister van Defensie heeft onlangs de hoofdlijnen van de Visie op de krijgsmacht bekend gemaakt. De Visie zelf laat nog op zich wachten, maar zal in ieder geval voorafgaand aan de behandeling van de Defensiebegroting 2014 aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Onder de nota staat ook de handtekening van de minister van Financiën. Er wordt een heldere schets gegeven van de strategische omgeving en militaire inzet. Voor de Commando's Zee-, Land-, en

Luchtstrijdkrachten en Koninklijke Marechaussee worden de agenda's van enkele hoofdlijnen voorzien. Bovendien wordt duidelijk aangegeven dat toekomstige grote investeringen niet op andere begrotingen zullen worden afgewend. Andere ministeries zouden hieraan een voorbeeld kunnen nemen.

Er liggen twee uitgangspunten aan de toekomstige nota ten grondslag. De Nederlandse krijgsmacht moet, ook in de toekomst, zo goed mogelijk kunnen omgaan met diffuse dreigingen en risico's en de krijgsmacht moet, nu en op langere termijn, betaalbaar zijn. Dat lijkt op zichzelf logisch, maar de vereniging van beide punten – het streven naar duurzaamheid in operationeel en financieel opzicht – is merkwaardig als blijkt dat nog een financiële problematiek van € 333 miljoen moet worden weggewerkt en er geen enkele garantie is dat defensie bij een volgende bezuinigingsronde zal worden ontzien.

Het zou veel helderder en eerlijker zijn geweest te stellen dat nieuwe bezuinigingen een verdere aantasting zijn van het operationeel vermogen van de uitgeholde krijgsmacht. Van operationele duurzaamheid kan geen sprake zijn, zolang voortdurende erosie plaatsvindt van de defensiebegroting. Die sluipende uitholling gebeurt door jaarlijks meer dan 75 miljoen aan Defensie te onthouden door toepassing van generieke kortingen. Het is onrechtvaardig om een domein als Defensie – met veel personeel én materieel – bovenop de ingrijpende reducties ook nog eens aan te slaan voor prijscompensatie én ambtelijke efficiëntie.

Mijn waardering voor de schets van de belangen op het gebied van veiligheid van Nederland is groot. Dat geldt ook voor de schets van de onzekere internationale verhoudingen en de militaire inzet. Daaraan worden evenwel niet de juiste financiële consequenties verbonden. Integendeel, er worden nieuwe bezuinigingen doorgevoerd en er zijn geen garanties tegen een verder afkalvend budget. Wie een veilige wereld en een veilig Nederland voor ogen heeft, zou zich ook moeten inzetten voor een veilig budget.

Is het alleen maar kommer en kwel? Zeker niet. Er is meer dan ooit een noodzaak om samen met het bedrijfsleven kennis en kunde te behouden en uit te bouwen. Daarnaast liggen er volop mogelijkheden om samen te werken op het gebied van onderhoud, voorraden en reservedelen. Ten slotte is de tijd meer dan rijp om enkele dossiers op het gebied van outsourcing op korte termijn af te ronden.

Cent van Vliet,
Directeur NIDV

Een gratis abonnement op dit magazine

U bent werkzaam bij de overheid en actief betrokken bij materieelverwerving, beleids-voorbereiding en/of communicatie? Dan kunt u gratis een persoonlijk exemplaar van dit magazine ontvangen. Dat geldt

uiteeraard ook voor werknemers van bedrijven die bij de NIDV zijn aangesloten. Ga naar onze website www.nidv.eu en vul daar online het aanvraagformulier in.

AHOY Rotterdam – 21 november 2013 NIDV Symposium en Tentoonstelling Noteer alvast en kijk op www.nidv.eu

Colofon

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)

Prinsessegracht 19

2514 AP Den Haag

Telefoon : (070) 364 48 07

Fax : (070) 365 69 33

E-mail : info@nidv.eu

Internet : www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine verschijnt 4 keer per jaar

Eindredactie

Mat Herben

Abonnementen

Deelnemers en medewerkers bij de overheid ontvangen dit blad gratis

Advertentieverkoop

Stichting NIDV

Mevrouw S. Sahadew Lall

Telefoon : (070) 364 48 07

Vormgeving en druk

Media Krachtcentrale

Beurzen 2013-2014

Een overzicht van de belangrijkste defensie- en veiligheidsbeurzen. De DSEI in Londen wordt heel bijzonder met de medewerking van de KM, die het nieuwe patrouilleschip Hr.Ms. Groningen afvaardigt. Op 21 november ontmoeten wij u natuurlijk in Ahoy. Voor informatie en keuzehulp: Jan van Grinsven via jan.van.grinsven@gielissen.nl en Marc Soeteman via ms@nidv.eu

- DSEI , Londen. 10 -13 september
- NIDV-dag in Ahoy, Rotterdam 21 november
- DIMDEX, Qatar 25- 27 maart 2014
- DSA Kuala Lumpur, Maleisië 14 – 17 april 2014
- Eurosatory, Parijs 16 – 20 juni 2014
- Euronaval, Parijs 27 -31 oktober 2014

Geen labels maar feiten

Nieuws, achtergronden en feiten over het JSF-programma. Raadpleeg de website www.F35.nl van het NIFARP

NIDV Kernteam

Drs. C. van Vliet, Directeur – **A. Schild**, Manager Business Development

Luchtmacht, secretaris NIFARP –

Drs. M. Soeteman, Manager Business Development Marine

Mr. R.H. van Dort, Voorzitter C2TP-platform, Manager Business Development

ICT, Marechaussee en Landmacht –

mevr. drs. P. Arts, Innovatiemedewerker –

G. Brayé, Datamanager –

Mevr. S. Sahadew Lall, Officemanager

– **Mevr. L.G.D. Mayer**, Secretaresse –

Mevr. N.M. Rosbergen, secretaresse.

NIDV Supportteam

ir. A. Mom, Adviseur Internationale

Samenwerking – **KTZ b.d. Marcel Hendriks**

Vettehen, Adviseur Marine en Energie –

Kol b.d. ir. J.L. Velmans, Adviseur

Landmacht – **Kol b.d. V.J. Utermöhlen**,

Adviseur Luchtmacht en DMP Projecten –

M. Herben, Senior Adviseur Nationale

Veiligheid – **G. van Loon**, adviseur Export –

J. Jansen, adviseur NAVO.

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

Mw. drs. K.M.H. Peijs, voorzitter –

J.H.N. van Ameijden, Damen Schelde

Naval Shipbuilding – **Ir. G.J. Edelin**,

Thales Nederland – **Ir. H. Büthker**, Fokker

Aerostructures – **R.P.J. de Mos**, CGI

Nederland – **VADM b.d. J.W. Kelder**, TNO

Raad van Bestuur – **D. Mackintosh**,

Bayards Aluminium Constructies –

M.R. Brinkman, Airborne Composites –

W. Tijsterman, Contour Advanced Systems –

C. Haarmeijer, Re-lion – **S. Miegies**, CityGis

De NIDV feliciteert de honderdjarige!

[Advertorial]

100 jaar Luchtmacht

De ontwikkeling van het luchtwapen bij de Koninklijke Luchtmacht van 1913 tot 2013

Dit boek is als jubileumboek uitgegeven onder auspiciën van de Kon. Ned. Ver. 'Onze Luchtmacht' en kan door lezers van dit blad per post worden besteld bij de auteur door overmaken van 39,50 op ING rek. 21 57 711 t.n.v. W.F. Helfferich te Hilversum. Vergeet niet inv adres te vermelden!

Lees hoe juiste en verkeerde beslissingen van beleidsmakers het succes of falen van het luchtwapen hebben beïnvloed.

Lees hoe het luchtwapen zich in de afgelopen 100 jaar heeft ontwikkeld tot een onmisbaar precisiewapen.

Lees waarom de F-16 moet worden vervangen en waarom de F-35A Lightning II daarvoor de beste kandidaat is.

Auteur: Willem Helfferich*

* Hoofdredacteur 'Onze Luchtmacht'

Ahoy Rotterdam - 21 november 2013

NIDV Symposium & Tentoonstelling

Nederlandse Industrie voor Defensie & Veiligheid